

**Dodatek
ke Zprávě o vnitřním
hodnocení kvality
vzdělávací, tvůrčí
a s nimi souvisejících
činností AVU
za rok 2020**

Obsah

Úvod

I. Aktualizace Zprávy o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností AVU 2019

- I.1 Hlavní závěry Zprávy o vnitřním hodnocení kvality
- I.2 Meziroční srovnání vybraných parametrů
 - I.2.A Zájem o studium
 - I.2.B Uchazeči o studium a zapsaní dle kritéria muži/ženy
 - I.2.C Zabezpečení výuky akademickými pracovníky a pracovníci
 - I.2.D Výkon dle databází RIV a RUV
- I.3 Výsledky studentské ankety za rok 2020
- I.4 Plnění opatření navržených ve Zprávě

II. Mezinárodní evaluace vědy, výzkumu a inovací na AVU

- II.1 Průběh evaluačního procesu
- II.2 Výsledky SWOT analýzy
- II.3 Výsledky evaluační zprávy

Závěr

Úvod

Předkládaný dokument je prvním dodatkem ke *Zprávě o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností AVU 2019* (dále jako Zpráva), jež byla prvním písemným materiálem zpřístupňujícím výsledky systematického vnitřního hodnocení na AVU a naplňujícím povinnosti vyplývající ze zákona č. 111/1998 Sb. Zpráva pokrývala léta 2014–2019, přičemž záměrem je vydávat toto souhrnné hodnocení v pětiletých intervalech s následnými každoročními dodatky.

Smyslem Zprávy i následných dodatků je poskytnout zpětnou vazbu ohledně úsilí o maximální naplňování standardů, k nimž se AVU hlásí; tato zpětná vazba je určena především akademické obci, ale také Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT), stejně jako „všem dalším stranám zainteresovaným na zvyšování kvality tvůrčích a pedagogických činností na vysokoškolské půdě“ (Zpráva, s. 4).

Proces sebehodnocení, jehož jsou pětileté zprávy i každoroční dodatky výstupem, se řídí vnitřními předpisy školy, především *Pravidly systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality Akademie výtvarných umění v Praze* (dále jen Pravidla), jež schválil Akademický senát AVU a jež byla registrována MŠMT dne 19. července 2017. Regulativní roli hrají v procesu sebehodnocení také strategické dokumenty školy, určující její dlouhodobé záměry i plány jejich ročního plnění.

Předkládaný Dodatek pokrývá kalendářní rok 2020. Nepřináší novou koncepci hodnocení, respektuje tedy vymezení tématu ze Zprávy a s drobnými úpravami i strukturování výkladu. Přináší však aktuální data k ukazatelům sledovaným ve Zprávě, včetně výsledků studentské ankety, a sleduje průběžné plnění opatření, jež byla ve Zprávě navržena pro zlepšování kvality.

Specifikem Dodatku je popis procesu a shrnutí výsledků mezinárodní evaluace vědy a výzkumu, která na AVU – tak jako na všech vysokých školách v ČR – probíhala právě v roce 2020. Vzhledem k náročnosti, rozsahu i dosahu evaluace věnujeme v tomto textu uvedenému procesu celou jednu kapitolu.

I. Aktualizace Zprávy o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností AVU 2019

Obsah této kapitoly bezprostředně navazuje na Zprávu, připomíná její závěry, aktualizuje její údaje a sleduje její plnění.

I.1 Hlavní závěry Zprávy o vnitřním hodnocení kvality

Ve svých závěrech na s. 48 Zpráva konstatovala, že vznikla pracovní skupina pro vnitřní hodnocení kvality a byly nastaveny (sebe)evaluační mechanismy, které pomohou dlouhodobě a systematicky sledovat a zlepšovat naplňování standardů, jimiž se činnosti AVU řídí.

Pokud jde o konkrétní výsledky samotného hodnocení kvality, Zpráva vyslovila uspokojení, že se ukázal „vzájemně produktivní soulad“ mezi aktuálními tématy řešenými ve sféře tvůrčí činnosti a uplatňováním „institucionálních standardů zaváděných vedením (péče o budování transparentního prostředí, dlouhodobá ekologická udržitelnost, péče o agendu rodové rovnosti uplatňované intersekčně, vzdělávání zaměřené na studující v nehierarchických uspořádáních, inkluze)“.

Byly však také identifikovány slabiny, především dva dlouhodobé problémy známé i z dřívějších dílčích evaluací: nízké platové ohodnocení akademických pracovníků a pracovníc (ohrožující vše kromě přímé pedagogické činnosti, jež má tradičně na umělecké škole vysoký stupeň voluntarismu) a neodpovídající prostorové možnosti některých ateliérů limitující možnosti tvůrčích výstupů studujících.

Dodejme, že výsledky Zprávy se promítly také do nového *Strategického záměru AVU na období od roku 2021+*, schváleného v březnu 2021.

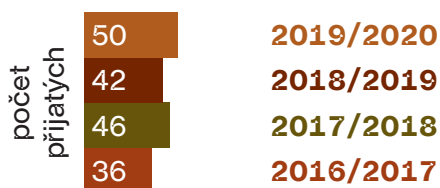
Dokumentem, který bezprostředně na tento strategický záměr navazuje, je *Plán realizace strategického záměru AVU pro rok 2021*, schválený rovněž v březnu 2021. Znalost těchto dokumentů je vhodná pro porozumění kontextu, v němž vznikl i předkládaný Dodatek.

I.2 Meziroční srovnání vybraných parametrů

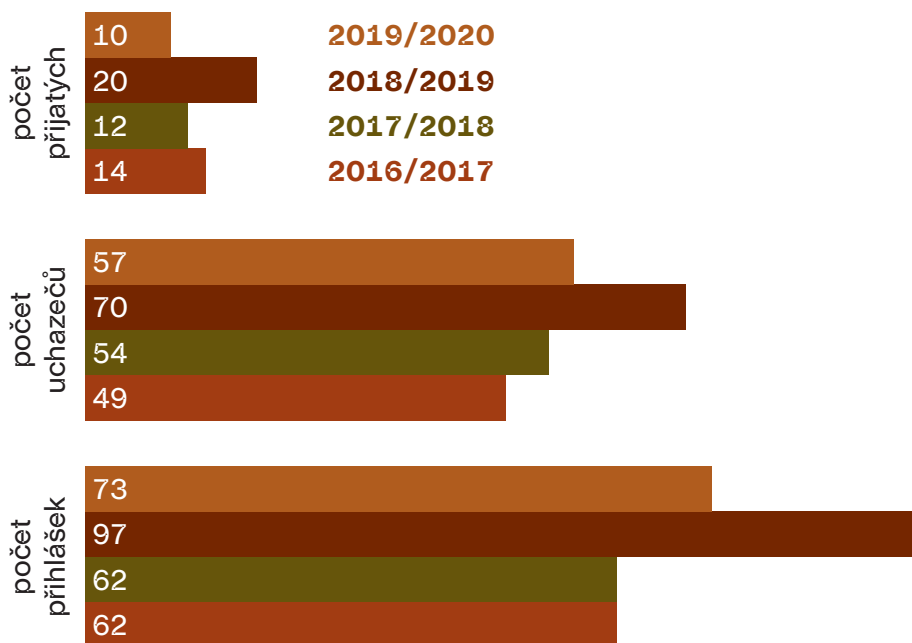
Zpráva o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností obsahovala řadu grafů či tabulek kvantifikujících různé parametry činnosti AVU. Vzhledem k tomu, že většina uváděných údajů je přístupná ve výročních zprávách o činnosti, omezujeme se zde pouze na několik parametrů, které mají ke kvalitě vzdělávacích, tvůrčích a s nimi souvisejících činností nejpřímější vztah. Přidanou hodnotou k údajům z výročních zpráv je možnost meziročních srovnání. Vzhledem ke specifické situaci v oblasti mobility, dané globálními epidemiologickými omezeními, jsme mj. nezařadili informaci o počtu mezinárodních stáží. Problematiku důkladně zpracujeme v dodatku za rok 2021.

I.2.A Zájem o studium

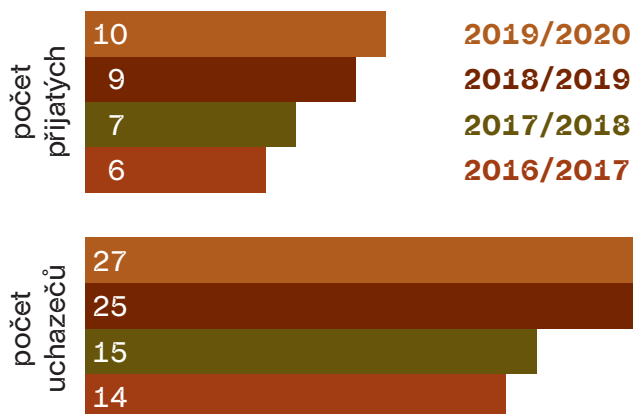
Výsledky přijímacího řízení z akademického roku 2019/2020 potvrzují mírně vzestupný trend zájmu o studium na AVU. Prudký nárůst zájmu o navazující magisterský program v roce 2018/2019 se v nejnovějším srovnání prozatím jeví spíše jako anomálie.

Šestiletý magisterský program

Tříletý navazující magisterský program

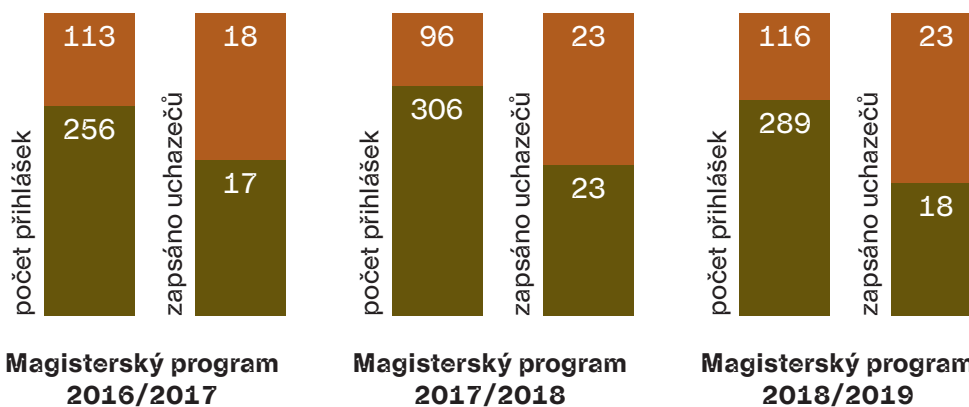

Doktorský program

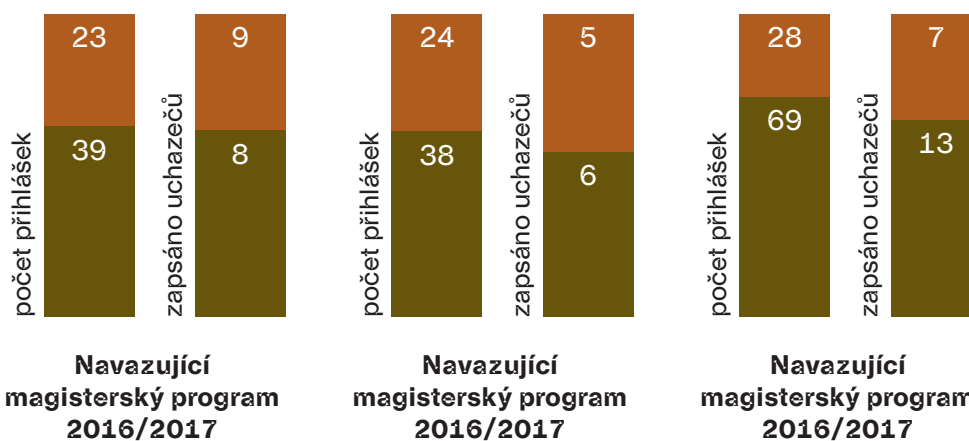
I.2.B Uchazeči o studium a zapsaní dle kritéria muži/ženy

Ve Zprávě došlo při přenosu dat do grafického ztvárnění k chybě, když byl silně naddimenzován počet zapsaných studentů-mužů (ve skutečnosti šlo o počet všech zapsaných). Zde uvádíme opravená data. Na rozdíl od Zprávy a pro snazší srovnání s daty týkajícími se zájmu o studium (viz výše I.2.A) jsou data uváděna k akademickému roku, v němž proběhlo dotyčné přijímací řízení, nikoliv k akademickému roku, do nějž se úspěšní studenti a studentky následně zapisovali/y.

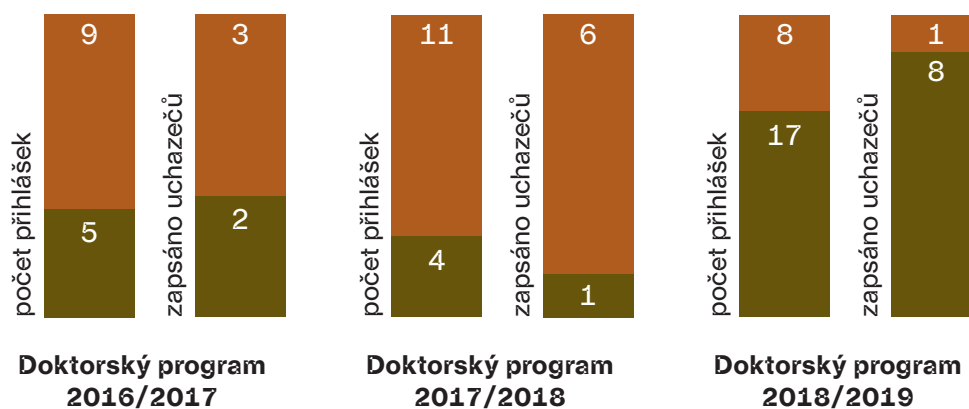
ženy muži

ženy muži

ženy muži

I.2.C Zabezpečení výuky akademickými pracovníky a pracovníci

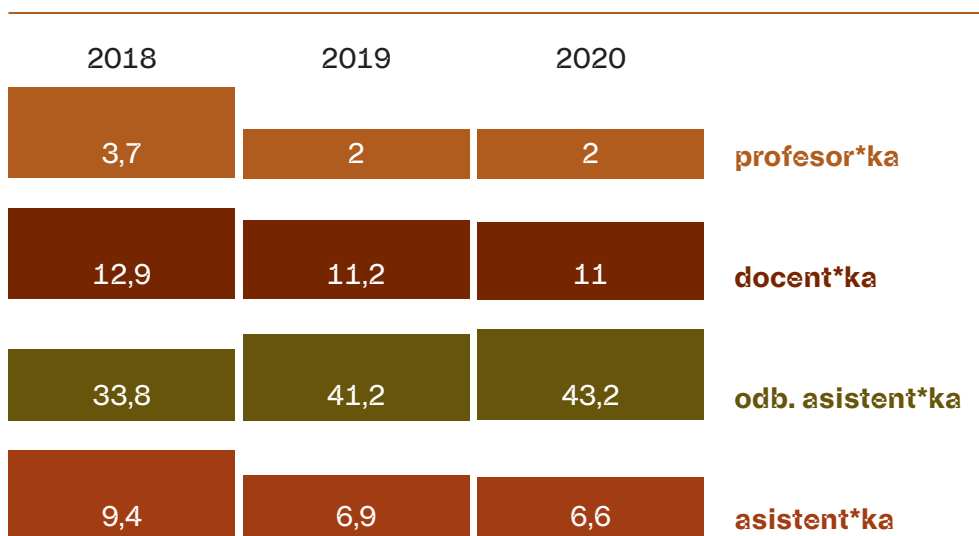
Dostatečný počet a odpovídající kvalifikace vyučujících patří ke klíčovým podmínkám kvality výuky na každé škole. AVU se v tomto ohledu musí v posledních letech vyrovnávat především se dvěma výzvami. Jednou je generační výměna v pedagogickém sboru, která způsobila dočasný pokles zejména počtu vyučujících s profesorským titulem. Druhým je mírná nespokojenost se stávající nabídkou zejména volitelných předmětů. I z těchto důvodů je žádoucí posilování pedagogického sboru. Na paměti je ovšem třeba mít i mírně klesající celkový počet studujících v posledních letech. Zatímco k roku 2016 uvádí výroční zpráva 338 studií v akreditovaných oborech, v roce 2018 je to 322 a v roce 2020 už jen 306.

Pokud jde o konkrétní počty akademických pracovníků a pracovníc, Zpráva (s. 27) konstatuje, že v letech 2014–2018 došlo na AVU k výraznému úbytku vyučujících s profesorským titulem, který byl však částečně vyvažován nárůstem počtu docentů/docentek a odborných asistentů/asistentek. Níže doplňujeme data za roky 2019 a 2020 (kvůli srovnání je graf od roku 2018). Zjevně se nepodařilo zvýšit počet vyučujících s nejvyššími akademickými tituly, pokračoval však trend přibývání odborných asistentů a asistentek, z jejichž řad se v budoucnu mohou rekrutovat další kandidáti a kandidátky na habilitační řízení. Pozitivní je také nárůst počtu vědeckých pracujících, byť má ke kvalitě výuky jen nepřímý vztah.

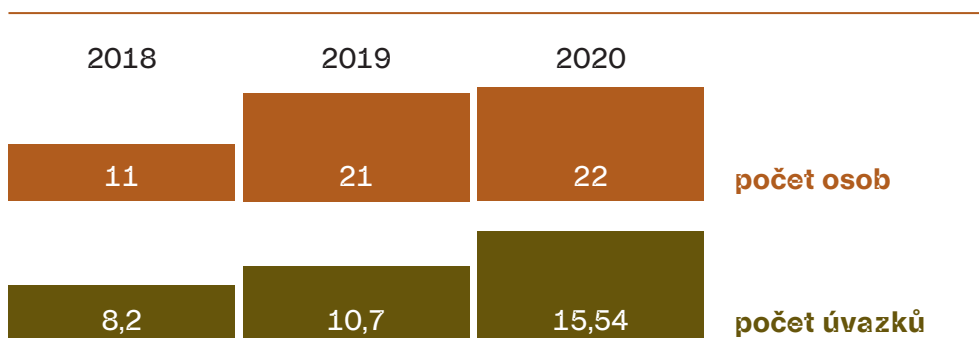
Zatímco graf ve Zprávě vycházel z přepočtu na úvazky, zde uvádíme jak počet fyzických osob, tak přepočet na úvazky.

2018	2019	2020	
2	2	2	profesor*ka
12	12	12	docent*ka
44	47	48	odb. asistent*ka
8	8	7	asistent*ka

Počty akademických pracovníků a pracovníc – fyzické osoby

Počty akademických pracovníků a pracovníc – úvazky

Počty vědeckých pracovníků a pracovníc

I.2.D Výkon dle databází RIV a RUV

Za kalendářní roky 2014–2019 zaznamenala Zpráva celkem 1102 bodů v databázi RIV a za rok 2020 bylo doplněno dalších 21 výsledků.

Jak uvádí Zpráva, za období 2014 až 2018 získala AVU v databázi RUV celkem 38225,25 bodů, z toho v nejlépe hodnocené kategorii A bylo 27 výstupů. Zpráva konstatovala setrvalý nárůst, což lze potvrdit daty za rok 2019, kdy bylo certifikováno 9968,02 bodů, přičemž v deseti případech se jednalo o výstupy v kategorii A. Za rok 2020 dosud nejsou k dispozici konečné, tj. certifikované údaje, bylo však mj. odesláno 8 výstupů v kategorii A.

I.3 Výsledky studentské ankety za rok 2020

Jednou z nejdůležitějších inovací posledních let na AVU je zavedení pravidelných studentských evaluačních anket (plánují se také anketly pro akademické i neakademické zaměstnance). Dosud poslední konanou anketu bylo možné vyplnit jako obvykle na konci letního semestru, konkrétně v období od 28. května do 10. července 2020, a to v online prostředí využívajícím nástroj Google Forms. Celkově se zúčastnilo 87 studujících, tj. přibližně 30 % aktuálně studujících všech oborů a ročníků na AVU; jde přibližně o stejné číslo jako v roce 2019, kdy bylo účastníků 83, tj. cca 31 %. Od roku 2015, kdy vysoký zájem o anketu souvisel s diskusemi o novém vedení a směřování školy, účast setrvale klesala, v posledních dvou letech se zřejmě stabilizovala.

Celkové hodnocení studia na AVU je v anketě dlouhodobě pozitivní. Až 83 % studujících se vyjádřilo, že by studium na AVU zvolili znovu (v roce 2019 to bylo 81 %), a 81 % by studium na AVU doporučilo svým přátelům (v roce 2019 80 %). 53 % respondentů přitom spíše nebo rozhodně souhlasí s názorem, že studium na AVU je náročné. Čísla – tak jako u řady jiných ukazatelů – zhruba odpovídají výsledkům loňské i předloňské ankety (2019–55 %, 2018–51 %).

Jednou z příčin celkové spokojenosti je jistě spokojenost s prostředím a vybavením školy. S názorem, že prostředí a vybavení školy vytváří dostatečné podmínky pro studium, souhlasí drtivá většina studujících v anketě. Výsledek 83 % oproti 71 % v roce 2019 a 69 % v roce 2018 přitom naznačuje, že současné vedení je úspěšné ve snaze o postupnou technologickou modernizaci. Otázka ovšem měla také dodatečnou otevřenou možnost napsat, co studujícím ve škole chybí. Opakovaly se návrhy větší dostupnosti a také možnosti vypůjčení počítačových programů a techniky a požadavek kurzů z oblasti tzv. soft skills. Výrazným elementem byla také několikrát se opakující poznámka zdůrazňující potřebu úklidu na chodbách a v dalších prostorech školy.

Množství informací o právech a povinnostech studujících a také dostupnost těchto informací jsou hodnoceny opět pozitivně: 70 % (dostatek informací) a 83 % (dostupnost informací). Jde o podobný výsledek jako v letech 2019 a 2018, kdy měla přibližně čtvrtina studujících za to, že nemá dostatek informací o svých právech a povinnostech.

Pokud se jedná o zdroje, z nichž studující čerpají informace o studiu a případných změnách, nejčastěji byly zmiňovány e-mail (48 %), informace na webu školy (22 %) a spolužáci (18 %), což odpovídá i údajům z předchozích let.

Pedagogové, pedagožky a vedení školy jsou v anketě hodnoceni většinou pozitivně. Spokojenost se současným vedením AVU vyjadřuje 73 % dotazovaných (v roce 2019 to bylo 80 %). Nespokojenost vyjádřilo v anketě 14 % dotazovaných, dalších 12 % nedokáže situaci posoudit. V rámci otevřené otázky byla škola dobře hodnocena za svoji otevřenost,

progresivní přístup a schopnost reagovat na aktuální dění a témata.

Práci akademického senátu pozitivně hodnotí 36 % odpovídajících. Další třetina ji nedokáže posoudit a poslední třetina hodnotí práci senátu negativně. (Sledovanost práce senátu byla srovnatelná i v letech 2019 a 2018, kdy se jednalo o 63 % a 66 %.)

Vedení ateliérů hodnotí pozitivně asi polovina respondentů, třetina má výhrady, týkající se zejména kritérií hodnocení, zpětné vazby, jednání a konzultací. Až 70 % studujících souhlasí s názorem, že se pedagogové a pedagožky spolu s vedením školy dostatečně zajímají o názory a problémy studujících (v roce 2019 to bylo 75 %, o rok dříve dvě třetiny); 27 % s tímto názorem nesouhlasí a jen 3 % nedokážou posoudit.

Teoretické předměty hodnotí 64 % odpovídajících dobře nebo velmi dobře, zhruba třetina nesouhlasí. Pokud se jedná o povinné volitelné kurzy, jejich nabídku hodnotí dobře 44 % respondentů, 40 % ji vnímá jako nedostatečnou. V doprovodné otevřené otázce se objevily návrhy týkající se širší nabídky povinně-volitelných kurzů (řemeslné kurzy, video postprodukce, pedagogické minimum), případně jejich nedostatečné kapacity.

Více než polovina studujících není schopna posoudit nabídku kurzů Digilabu. Nabídka naopak vyhovuje třetině studujících. V otázce portfolia Digilabu se objevily požadavky na rozšíření nabídky např. o 3D tisk, specializované programy pro architektky, ale i stížnosti na nedostatečnou kapacitu nabízených kurzů.

Z aktivit AVU, které nesouvisí bezprostředně s výukou, byl mj. velmi pozitivně hodnocen Dětský klub (Ateliér dětí), a to jak studujícími, kteří mají osobní zkušenost s klubem, tak i těmi, kdo služby klubu nevyužívají, ale vítají tuto možnost jako jeden ze vstřícných kroků AVU. Dobře bylo hodnoceno také Psychologické pracoviště.

Mimořádně zařazeným bodem evaluace bylo vzhledem k pandemické situaci téma covid-19 a počínání si vedení AVU v době nařízených protiepidemických opatření. Komunikace ze strany managementu během uzavření školy a také organizace distanční výuky byly celkově hodnoceny pozitivně: 73 % hodnotilo komunikaci školy jako dobrou nebo velmi dobrou, 62 % pak pozitivně ocenilo organizaci distanční výuky.

U doprovodné otevřené otázky „Co Vám nejvíce chybělo, když byla AVU uzavřena?“ se nejvíce opakovaly odpovědi: lidé, ateliérové schůzky, AVU, práce v ateliéru, kontakt s ostatními studujícími a vyučujícími, prostor pro práci. Za největší výzvu za daných okolností považovali studenti a studentky udržet sebe v dobré materiální i duševní kondici, udržet komunikaci s akademickou obcí, spolupráci v rámci ateliérů, případně dobře zvládnout distanční formu studia.

I.4 Plnění opatření navržených ve Zprávě

Plnění opatření, jejichž seznam lze nalézt na konci jednotlivých kapitol Zprávy, lze jen částečně sledovat v meziročním srovnání, neboť jako celek se vztahují na období do vydání další zprávy o vnitřním hodnocení kvality, s nímž se počítá na rok 2024. Situace na AVU v aktuálně hodnoceném roce 2020 byla navíc – tak jako v celé společnosti – poznamenána pandemií covid-19 a návaznými omezeními. Mnoho času a energie si vyžádala také administrativně a organizačně náročná realizace mezinárodní evaluace vědy a výzkumu (viz kapitola II.), jejíž zajištění ze strany AVU bylo v rukou prakticky shodného okruhu osob jako procesy vnitřního hodnocení kvality. Řada opatření byla nicméně realizována i za těchto obtížných podmínek, případně je jejich realizace ve stadiu vysoce pokročilé přípravy.

První sada opatření zveřejněná v kapitole 1.3 Zprávy (s. 11) se týká **povědomí akademické obce o poslání a strategickém řízení školy**. Bylo doporučeno vytvořit graf, který přehledně „uveče do souvislosti jednotlivé vnitřní předpisy a řady AVU a tím uživatelům usnadní orientaci ve stávající legislativě“. Tento graf je v současné době připravován ke zveřejnění na webu školy. Další opatření spočívá ve využití pedagogických plén „k prezentaci struktury a významu nejdůležitějších dokumentů školy ve vztahu k výuce“. Tento záměr zatím nebyl uspokojivě realizován, neboť kvůli protiepidemickým opatřením se scházení pléna podstatně zredukovalo a řešily se především otázky aktuálního provozu.

Jak už bylo naznačeno výše ve shrnutí závěrů Zprávy, jedním z největších problémů, jimž AVU dlouhodobě čelí, je **nízké platové ohodnocení pracujících**. To se projevuje i na nižší ochotě akademiků a akademiček věnovat se kromě výuky či výzkumu ještě managementu školy. Zpráva v té souvislosti hovoří o nutnosti hledat „způsoby nefinančního i finančního ohodnocení pedagogů a pedagožek aktivně se podílejících na zvyšování kvality pedagogické činnosti v celoškolských orgánech“ (s. 13). Systém více motivujícího finančního ohodnocení dosud na AVU neexistuje, jeho vytvoření však přešlo jako jedna z priorit do *Strategického záměru AVU na období od roku 2021+* (viz sada opatření na s. 44). Prozatím je finanční ohodnocení řešeno formou individuálních odměn. Za formu nefinančního ohodnocení spojenou se zvyšováním kvalifikace lze považovat možnost aktualizovat pedagogické i umělecké vědomosti a zkušenosti prostřednictvím zahraničních mobilit, která se vyučujícím naskýtá v rámci projektu financovaného z prostředků OP VVV „AVUEDU+“. Byla vytvořena nabídka zahraniční mobility, díky které se lze seznámit s koncepcemi výuky na zahraničních uměleckých školách či účastnit se otevření výjimečných mezinárodních výstav. Kvůli pandemii se bohužel plánované mobility nepodařilo v roce 2020 realizovat, došlo proto k jejich přesunu na rok 2021 a začátek roku 2022.

S ohledem na **přetížení pracujících rostoucími byrokratickými požadavky** hovořila Zpráva o nutnosti snížit administrativní náročnost

příslušných úkonů (s. 13). Tento záměr se začal realizovat především pomocí digitalizace, např. v zahraniční agendě, kde je také v souladu s dlouhodobým plánem programu Erasmus+. V roce 2021 bude digitalizace dále pokračovat napojením studijního systému STAG na mezinárodní platformu API EWP. Zároveň byla počátkem roku 2021 obsazena menším úvazkem pozice metodika kvality, který se významnou měrou podílel na přípravě tohoto Dodatku.

Pro zkvalitnění procesů řízení na AVU se jako potřebné jeví také **„doškolovat vybrané pedagogy a pedagožky“** (tamtéž). Příkladem takového doškolování v hodnoceném roce 2020 bylo mezinárodní sympozium *Forming the Reformed* zabývající se aktuálními podobami a metodami výuky umění na akademiích i v prostředí neformálního vzdělávání. Události organizované AVU se účastnili i vyučují dalších uměleckých vysokých škol z ČR, Německa, Rakouska, Velké Británie, Slovenska, Maďarska, Indonésie a dalších zemí. Množství vzdělávacích aktivit probíhalo také díky projektu AVUEDU+. Dále v ateliérech proběhlo 20 workshopů mezinárodních odborníků a odbornic; tématem byl např. umělecký výzkum v doktorském studijním programu.

V podkapitole 2.2 doporučila Zpráva **posílit činnost garantů a garantek studijních oborů a programů**. Za tím účelem měl být jejich seznam zpřístupněn na internetu (s. 16). Naplněním tohoto opatření je dokument zveřejněný zde: <https://www.avu.cz/category/avu-menu/studium/akreditovan%C3%A9-obory>.

Jedním ze strategických cílů AVU je **přispívat k odstraňování nerovností ve vzdělávání**. V kapitole 2.4 se v této souvislosti identifikuje následující problém: „z empirických pozorování se zdá, že studium přitahuje zájemce pocházející převážně ze skupin s průměrným a spíše nadprůměrným sociálním a vzdělanostním kapitálem. V tom kopíruje negativní republikový trend (...). Do budoucna vidí současné vedení AVU jako výzvu narušení tohoto trendu, aniž by se snižovaly vysoké nároky na talentové předpoklady uchazečů.“ (s. 21). Jde o dlouhodobý záměr, již do *Plánu realizace strategického záměru AVU pro rok 2021* (s. 3) byl vložen závazek vytvořit k tomuto účelu potřebné finanční rezervy.

V podkapitole 2.6 zabývající se **ověřováním znalostí a hodnocením tvůrčí činnosti** se konstatuje, že „studující mají rezervy v prezentaci vlastních prací a doporučují zlepšit přípravu na písemnou a verbální prezentaci a obhajobu uměleckých záměrů“ (s. 23). I tomuto účelu posloužil program zvaní mezinárodních expertů či expertek na krátkodobé hostování v ateliérech, kterých se v roce 2020 i přes nepříznivou situaci uskutečnil rekordní počet. Program klade nové požadavky na verbální prezentaci studujících a vytváří přirozené podmínky pro její kontinuální zlepšování. Mezinárodní experti byli jak činní umělci a umělkyně, tak kurátoři a kurátorky a teoretici a teoretičky, což pro studující vytváří širokou oborovou skladbu a umožňuje jim rozvíjet prezentační schopnosti.

Jedním z témat, které je na AVU v posledních letech intenzivně sledováno, je **genderová problematika**. K ní se Zpráva vztahuje mj. v podkapitole 2.9 Zabezpečení výuky akademickými pracovníky a pracovníci, kde se vedení školy zavazuje, že „bude nadále vytvářet vhodné a rovné podmínky pro vstup pedagožek do pracovního a výukového procesu na AVU mj. zavedením bodově hodnoceného kritéria při jednání komise výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků AVU“ (s. 27). Toto bodové kritérium bylo již zavedeno do praxe, vzhledem k minimálnímu množství proběhlých konkurzů však zatím nelze vyslovovat závěry o jeho fungování.

Podkapitola 2.10 Zprávy je věnována výsledkům studentské ankety. V rámci dalších opatření měla být od roku 2020 **anketa „rozšířena o dotazník pro akademické a dále také pro neakademické zaměstnance a zaměstnankyně“** (s. 32). Rozšíření se v současné době připravuje a bude – spolu s aktualizovanou verzí studentské ankety – realizováno v nejbližších měsících.

V souvislosti s **inkluzivní péčí o členy a členky akademické obce** (podkapitoly 2.11 – 2.13) se AVU zavázala „vytvořit antidiskriminační pracovní skupinu“ (s. 36). Toto opatření je plněno, činnost pracovní skupiny byla zahájena 7. dubna 2021. Zpráva navíc doporučila „do dlouhodobých záměrů školy vložit cíl zajištění plné bezbariérovosti školy, specificky s ohledem na osoby se sníženou pohyblivostí, sníženou funkcí zraku, sluchu ad.“ (s. 36). Tento cíl byl i s příslušnými opatřeními – např. provedení auditu za účelem identifikace bariér – vložen do Strategického záměru AVU na období od roku 2021+ (s. 20–21). Dalším opatřením, vztahujícím se tentokrát k pedagogickým a vědeckým pracovníkům či pracovnícím, má být systemizace přípravy kariérního řádu (tamtéž). Strategický plán (s. 44) počítá se zavedením Kariérního řádu v roce 2022.

V souvislosti s problematikou **mezinárodní mobility a obecně internacionalizace** (3.2 a 3.3) byla ve Zprávě mj. věnována pozornost skutečnosti, že studijní stáže „vyžadují za stávající výše denních koeficientů stanovených evropským vzdělávacím programem od studujících finanční spoluúcast, což znevýhodňuje sociálně slabší a zatěžuje je to nutností přivýdělku při studiu“ (s. 40). AVU v této souvislosti zpracovává formy podpory. V akademickém roce 2020/2021 se podařilo zvýšit stipendijní příspěvek pro studentky a studenty stážující na zámořských školách (USA, Jižní Korea), v nichž reálné náklady vysoce přesahují studijní stipendium. Kromě toho požadovala Zpráva „najít nástroje zvýšení pedagogické mobility“ (tamtéž). Plnit toto opatření se v akademickém roce 2020/2021 plánovalo díky projektu AVUEDU+ v podobě možnosti všech vedoucích ateliérů realizovat zahraniční studijní cestu. Kvůli současné epidemii ale byla realizace přesunuta do roku 2021 a prvního pololetí roku 2022.

Závěrečná, 4. kapitola Zprávy se věnovala samotnému **procesu vnitřního hodnocení kvality tvůrčí činnosti**. Za klíčový nástroj bylo

v té souvislosti označeno „rozvíjení dobré praxe, a to v úzké spolupráci s ostatními vysokými uměleckými školami“, přičemž důraz má být kladen na „přesnější vydefinování uměleckého výzkumu a jeho pozice v hodnocení vědy a výzkumu“ (s. 47). Krokem uvedeným směrem bylo začlenění zahraničních hodnotitelů a hodnotitelek do komisí ve vybraných ateliérech, což bylo umožněno díky projektu AVUEDU+ a usnadněno nuceným přechodem na distanční výuku. Zároveň se AVU nadále aktivně účastnila mezinárodního projektu „Advancing Supervision for Artistic Research Doctorates“.

Celkově lze konstatovat, že plněna je v meziročním srovnání jen menšina opatření navržených ve Zprávě, řada dosud nerealizovaných opatření však zároveň přešla do nového Strategického záměru AVU. Plnění některých z nich je plánováno již na rok 2021.

II. Mezinárodní evaluace vědy, výzkumu a inovací na AVU

Vedle pandemie covidu-19 byl dalším, tentokrát plánovaným specifikem roku 2020 na AVU proces mezinárodního hodnocení vědy, výzkumu a inovací, který proběhl nejen na naší škole, ale na všech českých univerzitách v rámci Metodiky 17+, tedy na zadání a pod supervizí MŠMT. Hodnoceným obdobím byla léta 2014 až 2018.

II.1 Průběh evaluačního procesu

Evaluaci organizovala sama hodnocená škola s finančním zabezpečením ze strany MŠMT, hodnotícím orgánem byl však mezinárodní evaluační panel (MEP) složený tak, aby zúčastnění odborníci a odbornice reprezentovali všechny oblasti, jichž se výzkumné aktivity AVU dotýkají. Na základě návrhu AVU schváleného MŠMT bylo složení MEP následující: předsedkyní panelu byla jmenována Dr. Andrea Braidt (Vídeňská univerzita a ELIA), dalšími členy a členkami byli: doc. Richard Fajnor (Janáčkova akademie múzických umění, Brno), prof. Mart Kalm (Estonská akademie umění, Tallin), prof. Zdena Kolečková (Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Ústí nad Labem), prof. Mattia Patti (Univerzita v Pise), Mgr. Iveta Ptáčnicková (zástupkyně MŠMT), prof. Manfred Schreiner (Akademie výtvarného umění, Vídeň) a doc. Jan Zálešák (Vysoké učení technické, Brno). Ze strany AVU byla činnost panelu zajišťována především prostřednictvím tajemníka MEP Mgr. Martina Škabrahy, Ph.D.

Hodnocení podle Metodiky 17+ bylo rozděleno do pěti modulů: M1 – kvalita vybraných výsledků; M2 – výkonnost výzkumu; M3 – společenská relevance; M4 – viabilita (životaschopnost instituce); M5 – strategie a koncepce. Hodnocení v modulech 1 a 2 bylo prováděno Radou pro výzkum, vývoj a inovace při Vládě ČR, zbývající tři moduly byly v gesci MEP. Vzhledem k mezinárodnímu složení panelu probíhalo jeho jednání převážně formou on-line video-konferencí. Základním materiálem pro práci MEP byla tzv. sebeevaluační zpráva (SEZ), kterou s použitím formuláře připraveného MŠMT vypracovala samotná hodnocená škola a která

měla panelistům poskytnout komplexní představu o kvalitě a organizaci výzkumných aktivit na AVU. Součástí SEZ byla i rozsáhlá SWOT analýza. Sebeevaluační zpráva byla rektorem AVU předána MŠMT k 31. 3. 2020. Po zapracování připomínek MŠMT byla k 6. 5. 2020 definitivní verze SEZ v rozsahu 79 stran včetně příloh poskytnuta evaluačnímu panelu.

Další průběh hodnotícího procesu byl bohužel silně poznamenán pandemií covid-19, kvůli které musela být odložena tzv. on-site visit, tedy návštěva evaluačního panelu přímo na AVU, plánovaná původně na 19. a 20. květen 2020. Přetrvávající či znovu zaváděná protiepidemická opatření způsobila celkové prodloužení činnosti panelu, která měla být původně uzavřena již do konce září 2020. Vzhledem k okolnostem nebyla možná plnohodnotná realizace fyzické návštěvy AVU ani v náhradním termínu, tj. 25. září 2020, kdy jsme – v souladu s doporučením MŠMT – museli přikročit ke kombinované formě on-site visit; fyzicky byli na AVU přítomni pouze čeští panelisté a panelistky, zatímco zahraniční členové a členky se jednání účastnili formou video-konference. Přes zvýšené nároky, které tato kombinovaná forma kladla, se podařilo zajistit panelu dostatečný přístup ke všem potřebným zdrojům a informacím, mj. prostřednictvím krátkých videí, která vznikla v Artyčok.tv a která prezentují jednotlivá výzkumná pracoviště AVU (VVP, ALMA, restaurátorské ateliéry) i školu jako takovou; videa budou AVU dále využita pro propagační účely.

Na základě studia SEZ a informací shromážděných při on-site visit vypracoval MEP svoji hodnotící zprávu (EZ), která byla 27. 11. 2020 předložena vedení AVU k vyjádření. Rektor AVU následně ve svém stanovisku z 16. 12. 2020 označil hodnocení panelu za „objektivní, erudované a dobře informované“, poděkoval panelistům a panelistkám za jejich práci a navrhl pouze několik dílčích úprav a upřesnění. Po jejich projednání byla finální verze EZ, čítající 42 strany, postoupena 26. 1. 2021 MŠMT.

Předmětem hodnocení panelu nebyly jen výzkumné aktivity, ale i fungování příslušných oddělení a navazující infrastruktury. Hodnocena tak v posledku byla i akademie jako celek, její řízení, personální politika či financování. Přestože se tedy evaluační proces bezprostředně netýkal výuky na AVU (vyjma doktorského studia, jehož součástí jsou výzkumné záměry) a tedy primárně nehodnotil právě tu aktivitu, jež je hlavním účelem vzdělávací instituce, výstupy procesu jsou natolik komplexní, že přesahují úzce vymezené pole vědy a výzkumu a přinášejí zásadní podněty pro rozvoj AVU jako takové.

II.2 Výsledky SWOT analýzy

SWOT analýza (tedy analýza silných stránek školy, slabých stránek školy, externích příležitostí pro další rozvoj a vnějších hrozeb pro budoucnost školy), tvořící přílohu SEZ, byla vypracována na základě menších interních

SWOT analýz, jež byly zadány jednotlivým výzkumným pracovištím (VVP AVU, ALMA a oba restaurátorské ateliéry). Již samotný tento proces sběru dat, resp. zpětné vazby k fungování školy od zúčastněných pracovišť, byl cennou zkušeností. Na AVU byl ve větším měřítku tento typ sebehodnotícího nástroje použit poprvé, a proto zde jeho výsledkům věnujeme zvláštní prostor.

Analýza se z výše uvedených čtyř hledisek zabývala následujícími tématy: celková kvalita výzkumné činnosti, financování výzkumné činnosti, výzkumná spolupráce s jinými akademickými institucemi, spolupráce s aplikační sférou, internacionalizace, dostupnost a kvalita výzkumné infrastruktury, personální složení výzkumných pracovišť z hlediska věku, genderu etc., možnosti kariérního růstu, participace doktorandů a doktorandek na výzkumné činnosti, popularizace výsledků výzkumu a role školy v místní komunitě. Údaje shromážděné v uvedených kategoriích byly dále hodnoceny z hlediska důležitosti dotyčného faktoru pro AVU a z hlediska pravděpodobnosti, že dotyčný faktor reálně ovlivní další vývoj AVU. Z konkrétních závěrů analýzy zmiňme alespoň ty nejdůležitější:

Na AVU převažuje spokojenost s úrovní a výsledky výzkumné činnosti v poměru k velikosti příslušných pracovišť. Tato kvalita je oceňována rovněž partnerskými institucemi, díky čemuž AVU rozvíjí spolupráci s řadou prestižních tuzemských i zahraničních institucí, zejména z aplikační sféry (např. v oblasti památkové péče). Tyto spolupráce umožňují sdílet rizika a vzájemně posilovat výhody.

Máme však jisté obavy ohledně dlouhodobé udržitelnosti kapitálově náročných pracovišť, jež jsou po této stránce závislá na státním financování, neboť z rozpočtu AVU by náklady nebylo možné pokrýt. Příslušná pracoviště se navíc často potýkají s nedostatečnými prostorovými kapacitami. Jejich fungování závisí na schopnosti uspět v grantových soutěžích, což zajišťuje jen krátkodobou a účelově úzce vymezenou finanční jistotu. To, že nejsou výzkumná pracoviště komfortně finančně zabezpečena, se odráží také na jejich nedostatečné personální obsazenosti. Současně však příznivé věkové složení (mladší a střední generace) dává těmto pracovištím dobrou rozvojovou perspektivu, navíc je zde možnost více využívat potenciál studentů a studentek v doktorském stupni. Alespoň částečně by mělo pomoci zavedení dosud absentujícího kariérního řádu.

Příležitosti pro další rozvoj leží především v pokračování dosavadní strategie v oblasti grantového financování (škola je v této oblasti úspěšná), při vědomí výše zmiňovaných nevýhod, které lze částečně řešit např. sdílením výzkumné infrastruktury s partnerskými organizacemi, včetně zahraničních. Jinou příležitostí je tzv. smluvní výzkum, a to v oblasti restaurování a materiálového výzkumu. Zde je však třeba mít na paměti, že systematický příklon ke smluvnímu výzkumu by nebylo možné zajistit stávajícími kapacitami. Realizace takového záměru by si proto vyžadovala

dlouhodobě udržitelný koncept financování speciálně vyčleněných kapacit, jinak by hrozilo, že bude smluvní výzkum probíhat na úkor těch aktivit, které jsou součástí primárního poslání AVU. Takový vývoj, byť i rozpočtově pozitivní, by rozhodně nebyl žádoucí.

Jako dodatek k těmto závěrům lze ještě zmínit, že problém nedostatečných prostorových kapacit, který byl zmiňován mezi slabými stránkami AVU, je reflektován i v novém Strategickém záměru, kde je jako preferovaná možnost jeho řešení vznesen návrh na získání nebo vystavění nové budovy AVU (viz Strategický záměr, s. 56). Plán realizace strategického záměru pro rok 2021 (s. 12) pak počítá se zahájením jednání s MŠMT ohledně financování tohoto záměru.

II.3 Výsledky evaluační zprávy

Ve všech třech modulech obsažených ve zprávě mezinárodního evaluačního panelu byla AVU na šestibodové stupnici (od 0 do 5) hodnocena druhým nejlepším stupněm 4, slovně vyjádřeno „very good“. Konkrétně, v modulu 3 (sociální relevance) – udělil panel 123 ze 160 možných bodů; v modulu 4 (viability) 99 ze 140 bodů a v modulu 5 (strategie a koncepce) 21 z 25 bodů.

Celkové slovní hodnocení bylo následující:¹

„Shrnuto, dynamická a kreativní povaha současného rektorátu zapůsobila na panel naprosto mimořádným dojmem. Vedení a širší management zjevně velmi dobře spolupracují, udržují výborné vztahy s akademickým senátem a celou akademickou obcí. Pobídky a strategické vize, které rektorát rozvíjí, zřetelně rezonují celou AVU. Zapůsobil na nás též mimořádný objem výstupů v mnoha oblastech – vzhledem k menší velikosti školy, a tedy i omezenějším lidským zdrojům. Chválíme AVU za to,

1 V originálním znění: Summing up, the panel was extremely impressed by the dynamic and creative nature of the rectorate in place. The management and leadership seem to work very well together, there are excellent relations to the senate and the whole academic body. The incentives and strategic missions developed by the rectorate resonate very clearly in the whole of AVU. We were also impressed by the extreme output of the school in many areas considering its small size and thus limited human resources. We commend AVU on its great success of putting itself on the international map of art universities. AVU has a very clear organisational structure, it has decided to stick to the studio system and not change to a horizontally diversified faculty or studio landscape. This decision could be made more explicit in the strategy. We commend AVU on its gender policy, and do hope that it will continue its positive trend of employing more female personnel in all categories, especially in leadership positions. Most of us within the panel were not fortunate enough to visit AVU during this evaluation process, due to the COVID-19 pandemic. However, the provision of video material, and the on-line visit, during which we undertook meeting many protagonists of AVU, helped us in delivering the final report. Also, our Czech colleagues who could – then – still visit AVU shared their experience with us in a long exchange and we all could sense the energy and enthusiasm radiating from the school. Our overall assessment of AVU is thus a very positive one. AVU has an excellent potential of developing further, all the tracks are set right.

jaké místo si vydobyla na mezinárodní mapě uměleckých univerzit.

AVU má velmi přehlednou organizační strukturu, rozhodla se držet ateliérového systému a nepřecházet k horizontálnímu členění na fakulty a studia. Toto rozhodnutí by mohlo být explicitněji vyjádřeno ve strategii. Chválíme AVU za její genderovou politiku a doufáme, že bude pokračovat v pozitivním trendu zaměstnávání více žen ve všech kategoriích, zejména na vedoucích pozicích.

V důsledku pandemie covid-19 neměla většina z nás to potěšení AVU během tohoto evaluačního procesu navštívit. S pomocí poskytnutých video materiálů a on-line návštěvy, v jejímž průběhu jsme se setkali s mnoha protagonisty AVU, jsme přesto mohli vypracovat závěrečnou zprávu. Naši čeští kolegové a kolegyně, kteří AVU navštívili, nám navíc v dlouhém rozhovoru zprostředkovali své zkušenosti a všichni jsme tak mohli vnímat energii a entuziasmus, jež ze školy vyzařují. Naše celkové hodnocení AVU je proto velmi pozitivní. AVU má vynikající potenciál dalšího rozvoje, všechny výhybky jsou nastaveny správným směrem.“

Tolik hodnocení AVU jako celku. Důležitou a pro AVU velmi přínosnou součástí zprávy byla také doporučení v konkrétních oblastech:

Zvažované založení Nadace AVU, která by např. spolupracovala s úspěšnými absolventy a absolventkami a pomohla zlepšit financování školy, se jeví jako skvělá myšlenka, jejíž realizaci je však nutné velmi pečlivě naplánovat. Pokud jde o fundraising obecně, je třeba mít na paměti, že si vyžaduje zkušený a adekvátně zaplacený tým, ideálně z prostředí mimo univerzitu.

Podle MEP by měla být věnována větší pozornost potenciálu spolupráce mezi laboratoří ALMA a restaurátorskými ateliéry. Témata z materiálového a restaurátorského výzkumu by se navíc mohla více promítnout do výběru hostujících přednášejících na AVU.

Panel vnímal jako nedostatek evaluačního procesu to, že vzhledem k daným kritériím nebylo možné adekvátně zohlednit sílu AVU ve sféře tzv. uměleckého výzkumu, a doporučil, aby AVU tento pojem dále prosazovala ve svých strategických dokumentech a podílela se na jeho uznání na úrovni národních politik.

Oceněny byly aktivity AVU v oblasti popularizace vědy a výzkumu, škola by však měla zapracovat na tom, aby příslušné aktivity směřovaly k ještě širšímu publiku než dosud.

Rezervy našli evaluační také u vzdělávání v problematice duševního vlastnictví a transferu technologií, v němž je třeba posílit mezinárodní prvek. Doporučena byla spolupráce s organizací Fair Art. Investovat by se AVU vyplatilo také do publikací v režimu open access, např. prostřednictvím mezinárodně podporovaných formátů Golden path a Green path. Doporučit lze také účast na výzkumném katalogu (Research Catalogue) Společnosti pro umělecký výzkum (SAR).

Hodnocení kvality by mělo být na AVU více systematizováno a prospělo by mu také zřízení mezinárodní odborné rady.

Velmi dobře se panelu jevila úroveň i organizace doktorských studií, a to i v mezinárodním srovnání. Doporučeno bylo ještě intenzivnější využívání zdrojů programu ERASMUS+. Obecně je třeba zvýšit objem finančních prostředků, které jsou na různé aspekty doktorského studia (živobytí, cestování, výzkum) vydávány a zavést systematickou podporu postdoců.

MEP byl spokojen s intenzitou mobility u PhD studujících i vyučujících, postrádal však v této oblasti vlastní speciální program AVU.

Vytýkána byla i nedostatečně formální a nedostatečně transparentní strategie výběrových řízení a absence kariérního řádu. Žádoucí je podle panelu též častější využívání sabbaticalu.

A pozornost věnoval MEP také Etickému kodexu AVU, do nějž doporučil začlenit jasně definované procedury pro případy porušení pravidel.

Závěr

V tomto Dodatku byly připomenuty závěry *Zprávy o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností AVU 2019*, byly doplněny vybrané statistické údaje za rok 2020 a shrnuty výsledky studentské evaluační ankety za sledované období. Dále byl podán výčet dosud naplněných nebo průběžně plněných opatření, která Zpráva doporučovala, a samostatná kapitola Dodatku se věnovala průběhu a výsledkům mezinárodního hodnocení vědy, výzkumu a inovací na AVU.

Z pohledu sledované problematiky lze rok 2020 na AVU hodnotit jako úspěšný, neboť byl učiněn pokrok v systematizaci vnitřního hodnocení kvality a byla zřízena pozice metodika kvality – sice až k 1. lednu 2021, avšak v kontinuitě s aktivitami předchozího roku, neboť vybraná osoba přešla na tuto pozici přímo z pozice tajemníka mezinárodního evaluačního panelu. Jde o krok směrem k větší formalizaci některých aspektů řízení školy, což je mj. zcela v souladu s doporučeními mezinárodního evaluačního panelu, jemuž se některé postupy na AVU, snad poněkud „hřešící“ na menší velikost školy, jeví jako příliš neformální. Formalizace postupů je mj. předpokladem maximální předvídatelnosti a přehlednosti prostředí, byť s sebou na druhou stranu nese riziko prohlubující se byrokratizace.

Je úkolem nejbližších let co nejefektivněji propojit metody vnitřního hodnocení kvality s rozhodováním na úrovni vedení školy. Smyslem vnitřního hodnocení kvality je zejména poskytnout zpětnou vazbu zainteresovaným aktérům, tento princip je však třeba aplikovat i na samotné vnitřní hodnocení. Je třeba průběžně vyhodnocovat, zda ukazatele, které jsou evaluací sledovány, jsou právě ty, které nejlépe zachycují realitu AVU ve vztahu k jejím cílům a hodnotám. Z tohoto důvodu dochází např. v současné době k precizaci a doplnění studentských anket a k rozšiřování anket i na zaměstnance a zaměstnankyně školy.

Mnohá z dosud nenaplněných opatření navržených ve Zprávě budou realizována v nejbližších letech, některá se mohou posunout do delšího časového horizontu a některá se při zpětném pohledu mohou ukázat jako nereálná, nepřesně formulovaná nebo neaktuální. Případnou revizi bude

třeba provádět především v souvislosti s přípravou každoročních plánů realizace Strategického záměru.

Problém, na který při hodnocení kvality na AVU narážíme opakovaně (a jde o názor potvrzený i mezinárodním evaluačním panelem), je to, že významná část aktivit akademické obce, a to studujících i vyučujících, zůstává mimo záběr zavedených evaluačních kritérií, resp. je jimi zachycena jen velmi omezeně. Máme na mysli především sféru tzv. uměleckého výzkumu, která se přímo nepromítá ani do hodnocení pedagogické činnosti, ani do „výkonnostních“ databází RIV a RUV – zůstává jakoby v prostoru mezi nimi. Nejde přitom jen o to, že díky této absenci určitého typu výsledků v oficiálních databázích nevykazuje AVU tolik „bodů“, kolik by mohla. Jde především o riziko, že z uvedeného důvodu bude dotýčný typ aktivit podceňován a méně podporován, což by bylo v rozporu s posláním umělecké vysoké školy.

Klíčovým předpokladem kvality vnitřního hodnocení kvality je tedy i vyřešení – nebo alespoň adekvátní zohlednění – této otázky, kterou ovšem nelze řešit jen v rámci AVU, neboť souvisí s pozicí vysokého uměleckého školství v národních vzdělávacích politikách. AVU si tento širší rozměr tohoto problému uvědomuje a dlouhodobě spolupracuje na jeho řešení s dalšími univerzitami obdobného zaměření.

